חשבץ ענק מס. 88

מאוזן: 1) שביב אש; 4) בדחן; 6) מיניסטר; 9) טעם הלשון; 11) אילן; 14) שותק; 16) בעל חנות מכולת; 19) אבי רותי; 21) שכבת הקציניס; 24) שערה ליד העין; 26) יסוד בעתונות; 30) ננסה; 32) מטבע ישראלי בימי קדם; 33) אבן קשה; 35) מכשיר לתאורה; 36) תירוץ; 38) ספר (ס' תהלים); 39) סוד; 40) צוק; 42) מזג האויר; 43) אחד ההודים; 45) מועד; 46) שמה; אנטוניוס אשר היה לה חלק רב בנעשה בארץ בתקופת הורדוס; 51) נמל במרחב; 52) אלהים; 53) נעלם; 55) נהר באפריקה; 56) מלת ברירה; 58) אוניברסיטה ידועה בארה"ב; 59) כפר כרי תות; 60) חלקו האחורי של הנוף; 61) מכסה את השולחן; 63) פיסת ניר גדולה; 66) מקל; 68) כלי כלה. משלוח יד; 71) מין ארבה; 73) מילת שלילה; 75) חג עליו בישראל; 78) בעל בית מרחץ; 79) נכרשה; 81) שם ציר חרות ונם ציר מס"ם בכנסת הראשונה; 82) דת; 84) פועל עזר (ר"ת); 85) אחד מבני נח; 87) בית הצפור; 88) זן; 90) צורה נאומטרית ראשונית; 91) אליל מצרי; 93) פעולת המכשף; 94) עיר בירה; 95) ספר ידוע של הרצל; 96) אסיפת עם; 97) מלת יחס; 99) כלי בשה־מט; 100) טם באויר; 102) שם על פני המים; 103) מלת קריאה ערבית; 105) שיש לו בנים; 107) דחיפה; 110) אסיפה; 112) נצנוץ; 114 בד עץ; 116) הסתכלות על הדמיון שבין שני עצמים; 120) כך; 122) נמה; 123) דליקה (למד חרוקה); 125) תו"ל; 126) מערכת עצים מורלקת; 128) משוררנו הלאומי (ר"ת); 129) ארוז; 130) שליח השגן; 132) תועלת הבנדים; 133) מנת אוכל; 135) מתנועע; 136) ירושה; 138) קול נעיה 139) נדול השחקנים הקומיים; 140) שלט סיני; 141) אישיות ממשלתית אנגלית; 142) אחוזים; 143) אחת האותיות; 145) מזמר; 146) לשון בקשה; 148) מלת הכללה; 149) ירד (ריש קמוצה); 150) משקה נפוץ; 151) משקה תוסס; 153) הונחה; 156) קטן קומה; 158) העענה כספית; 161) עוף טורף; 163) כלב המדבר; 165) חברה (חית סנולה); 167) אדוק; 168) חברה לשתוף ותעשית מצרכי מזון, בא"י; 170) תאוה; 171) שלמות; 173) מין; 174) נבעה; 176) נקי; 177) אדמת סין; 179) שני עמודים; 180) נגר שרה; 182) משתק קלפים אסור; 183) נבור הגליל; 184) שורף רומי הקתיכה; 185) אבי שמשון; 186) נוף; 188) חורש חורבן המקדש; 189) בית קבול עשוי בד; 191) מלת הסכמה; 192) רחמנא ליצלן (ר"ת); 194) קריאת כאב; 196) צרי; 199) כלי העצמות שבגוף; 201) הטית כף המאזנים; 203) סופר נרמני, מחבר פאוסט; 205) תשוקה לאכילה; 209) ילדים; 211) אבי אברהם; 212) דפיקה; 214) חומר בניה לבן; 215) מהומה, בלבול; 217) חבל דק; 218) חברה בינלאומית לתעשית חמרי דלק; 219) ירית הרובה; 221) צבור של נקודות; 222) מסקר פלונה (ר"ת); 224) מרחם; 225) בן הכבש; 227) קומפוזיטור ידוע; 228) ציר ערבי קומוניסט בכנסת; 229) שליט ברית המועצות; 230) מושב עובדים בעמק חפר; 231) צרף המרגלית; 232) רוצה לומר (ר"ת); 234) רמוב; 235) ממציא הטלפון; 237) מתעופף; 238) שר; 239) מכולם התנועים; 240) בית שיש בו מעבר; 242) המסקה; 245) אחד העבעים; 247) נסיון להשתלטות בכח; 259) מאכל כתיש ומ־ פיון; 252) אבי הציונות הסוציאליסטית; 254) ה„תנ"ך" של המוסלמים; 256) ענף דק; 257) מודיע ברבים; 259) יון התעיקה; 260) הרמתו היא אמצעי יעיל לפתוח הנוף; 262) כיון; 263) מת־ קרב ומניע; 265) שרץ משוריון; 266) ראשי תיבות של ראשי תיבות; 268) נכרי; 269) על חשבון (ר"ת); 271) דיין; 272) ערוך שבועון ירוק; 273) כנס ספורטיבי בין־לאומי המתכנס אחת ל־4 שנים; 274) מאנשי העולם התחתון; 275) מסבא צרחתי קטן; 277) לא עכשיו; 278) מ; 280) פועל יוצא (ר"ת); 281) מתנועע; 283) כנף הבנר; 285) ישוב ותיק בפרוזדור; 288) איכות; 290) יין; 293) קערה; 295) חוברת לבאור המחזה בתאטרון; 299) קילומטר (ר"ת); 301) זעזוע קשה; 302) הר־ רדת המחירים; 304) נוף ראשון רבים; 305) מצע עשוי קש; 307) נאוה; 308) נוזדו; 309) עצמה 311) נשף ; 312) מעטה; 314) מלת התפעלות; 315) רמת נן (ר"ת); 317) השכל שוכן בו; 318) סופר רוסי בעל „מלחמה ושלום"; 319) כוכב הוליבודי שחקן הסרט „את צולבת"; 320) הנשיא; 321) ריו; 322) נזכר למעלה (ר"ת); 324 כיריים; 325) אחד השבטים בישראל; 327) תשלום למס שלה; 328) חריף; 329) ה"; 330) אחת האצבעות; 332) עיכוב; 335) כוח; 337) מאכל לבקר; 340) בהמה דקה; 342) הרבץ !; 344) חלק המשאבה; 346) מין ירק; 347) פעולת העומה; 349) סר; 350) שרטוט; 352) נכרי; 353) משמש למאור; 354) אלהים; 355) מספיק; 356) מכסה לבית; 357) חברת אוטובוסים.

מאונך: 2) נקי; 3) סוכנות ידיעות נדולה; 4) מוכיר האו"ם; 5) משניה; 7) בלבד; 8) מהצנות ה„קאמרי"; 9) מלת שאלה; 10) חוט הכינור; 12) כלי האניות; 13) רחי הבורסה; 14) ההוא; 15) ברי־מזון; 17) ישן; 18) מחצית קינה; 19) עני; 20) דורון; 22) שם; 23) דנך; 24) נישא; 25) בית קבול קטן; 27) חי במים; 28) ענן; 29) התנדף; 31) נורם לכאבים; 33) נוח לכעוס; 34) נליון שאלות שצריך למלאו; 36) כף יד קמוצה; 37) אילוויה; 39) הוספת יחיד בקונצרט; 41) תכונת הערן; 42) מענב; 44) מידת מרחק; 45) עזוז; 47) הנמצא בפנות; 48) קטן; 54) כבוצת אנים במזרח הרחוק; 57) חצי אשה חצי נבר; 60) מקום דריכת הענבים; 61) קול נעיה; 62) נתן; 64) משאבת הדם; 65) תואר הולנדי; 66) מכל אבני תינו במדבר; 67) תל נבוה; 69) מורה; 70) מרדוכאי; 71) מקום מים; 72) בית הצפור; 74) נוה; 75) מעשה; 76) שומרת הסדר במדינה; 79) מכשיר משיב רוח; 80) הרצאת דברים טובה על איש לפני איש; 82) רמאות; 83) נאום; 84) חטא; 86) אנרנית; 87) חלק כדור הארץ; 89) זרם; 90) מאכל קלוי; 92) שוני; 98) שר חוץ האמריקאי; 101) דרנת כמורה נבוהה; 104) סוג מטוסו של מקארתור; 106) שאינו קשה; 108) שבט בישראל שישב בנובל פלישתים; 109) רצי־ עה; 110) נאה; 111) מפתן; 112א) בר; 113) לא חם; 114) לעולם; 115) אבי העלן; 117) מלך פרסי; 118) אחד ההוגים; 119) שאינו תושב; 121) הכאת שרשים באדמה; 123) מאמר קצר; 124) מיאום; 126) תלם; 127) התאספות; 129) מכורה; 131) סוגרת את הפתח; 132) בחור צעיר; 134) בן החיה; 135) עיר הכהנים; 137) השתתפו; 143) נשם; 144) המצודה בערי יהו; 147) בירת אורה"ב; 150) מספר מקובל למניין מרפאות; 151) קשוט לאות; 152) מכשיר למניית רגלי האסיף; 154) מוקש; 155) 204; 156) בוסתן; 157) חיה מסוכלת; 159) רחוב (ר"ת); 160) רקבון; 161) לאום; 162) רפיסי בוקר; 164) נוזדו; 165) מין צמוד; 166) אוהרה; 168) תוצרת; 169) פעולת ההולך; 171) כלי לחפיקה; 172) שיר לאומי; 173) דו; 175) מדבר צפון אפריקני; 176) שלא השתמשו בו עדין; 178) דרנה בצה"ל; 179) משכן לעדה; 181) מחלה, כאב; 187) העורד הקר־ דם של „העולם הזה"; 190) שלפני ההיסטוריה; 193) מנהיג הרוויזיוניסטים; 195) מכשיר כתיבה; 197) לחם; 198) בן האב ביחס לבנו השני; 199) תן נשיקה!; 200) דרישת שלום (ר"ת); 201א) מושב; 202) שנוכח בשעת מעשה; 203) למטה מהעורף; 204) הכה; 206) תנור; 207) מירת הספק חשמלית; 208) נשף; 210) צו; 212) צורת סיפור; 213) רעש; 215) דרך; 216) פעולת המשפיע; 218) רוח הקורש; 220) איחה את הקרעים; 221) מצב הספרמטוזה בחורף; 223) חג החרות; 224) נוזל לבן; 226) קוצב; 227) כלי בהכמה; 233) תורה חברתית עליה מושתתות מפלנות הפועלים; 236) הנדול בהרי אפריקה; 239) רוצה לומר (ר"ת); 240) נהר באיטליה; 241) זאת אומרת (ר"ת); 243) שמא; 244) שוכן; 245) נקי; 246) מספר (ר"ת); 248) כאה; 249) כמא המלוכה; 250) עני; 251) שאינו כבד; 253) אבי האב; 254) הפליה; 255) חזון; 257) כלי־נקוי; 258) מלא בוץ ולכלוך; 260) אוכף; 261) כתב אישור; 262) ספל מזכוכית; 264) עץ הנדל בלבנון; 265) משטר קיצוני; 267) לוּלאה לתלית חפצים שונים; 268) בליטה בקיר; 270) פחד; 276) סרט ישראלי; 279) ממלא מקומו הוא ה. מורישון; 282) מטובי שחקניות „הבימה"; 284) שאינו עבה; 286) קריאת התפעלות; 287) תמצית החי; 288)15; 289) אליל בכלי; 291) יש אומרים (ר"ת); 292) קרס; 293) בעבר; 294) מלת האצה המונית; 296) מקום דשא; 297) מקום מקדש יהודי במצרים; 298) ממנו נעשה את מלבושינו; 300) מקום לנקוי בנדים; 302) חנינה עממית; 303) מתן כסף ע"מ להחזיר; 305) אדרייכל; 306) נבי מארוק; 308) יעלת חן; 310) חלק הסר־ צוף; 311) כרס; 313) תהילה; 314) עיר בית הדין הבינלאומי; 316) יחידה צבאית נדולה; 317) חלק הראש; 323) רב מפרי שהיה לו נולם; 326) משי־ כון; 329) מצבת זכרון; 330) זאת; 331) חי פתדה; 333) ישבן!; 334) אויבר בנוף; 335) אומה; 336) רשע; 338) חצי תלוש; 339) שני שלישי עיר; 340) סימן; 341) שירות ידיעות (ר"ת); 343) בסים; 344) בן; 345) מלת הסכמה; 347) למעלה; 348) קול חוזר; 350) שופר נדודי (ר"ת); 351) יתר בלי ראש.

בין פותרי תשבץ הענק שישלחו פתרונות נכונים למערכת העולם הזה, תל־אביב, ת. ד. 136 עד ל־1 בנובמבר 1951 תוגרל טיסה לאילת.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 84

ם. לוין, ירושלים, תל־אדרה, נחמיה 14 (הושמט, בטעות, מרשימת הזוכים עבור פתרון ללא נלופה). חנה בן־ארי, תל־אביב, הזורה הנביאה 10. רחל זכאי, קיבוץ העונן; שלמה סיטון, ירושלים, יפו 10.

פרסי ספרים לפותרי תשבץ 85

רונן בדש, יפו, רחוב 12; אריה רוט, חיפה, סבנור 8; חיה שפינר, רמת־נן, רחוב שפירא.

ת'אטרון

הקופה לא תנצח

„כשיצאתי הייתי מדוכאת נורא... ראיתי שיושב לידי הבחור שלי והחילותי למשש אותו.. שמחתי שהוא ישנו.."

היתה זו הנבה אופיינית של בחורה בריאה כשיצאה מבית ברנרדה אלבה של הבימה *. כי הטרנדיה של המחזה משקפת את חיי הגיהינום של חמש בנותיה של ברנרדה אלבה, אלמנה מיוחסת בכפר ספרדי, שניהנו לחיות את חייהן מבלי להינשא ומבלי לראות פני נבר. הסיבה: הן עניות, האם אסרה עליהן להינשא לבחורים בני מעמד נחות יותר.

המחזה כמעט מחוסר עלילה. ליתר דיוק, בעיני המחבר היתה העלילה רק תירוץ, רע הכרחי, כדי לשקף את האוירה שהיה ברצונו להעלותה על הבמה — האוירה המ־ דכאת של קבוצת נשים שהנורל נזר עליהן להינזר מנברים, והמשתוקקות למנע הנברי בכל נימי נפשן הצמאה. המבוגרת — אנגוסטיאס בת ה־40 (שושנה דואר), שירשה ירושה, מוצאת לבסוף דרך אל החופש: היא מקוה להתחתן עם פפה בן ה־25, המבקש את כספה. אולם בשעה שהוא בא אל חלונה (המסורג) בלילה, נופל מבטו על אחותה היפה אדלה, בת ה־20 (שושנה רביד), והוא מתעלם עמה באהבים (כמובן, מחוץ לבמה). מלבד זאת מתאהבת בו גם מארטיריו, הבת הרביעית (פנינה פרח).

המוצא הטראגי: אדלה מודה שהיא אשת חיקו של פפה, האם יורה במאהב הצעיר (שאינו מופיע על הבמה), אדלה, הספרדיה הקטנה בעלת החן הסלאבי השופע, יורה בעצמה (גם זאת מחוץ לבמה).

שיזוב מין הנקבה. הבימה גילתה במחזה זה העזה מבורכת. היה ברור שאין זה מחזה לתצרוכת המונית, שהמבקרים יעשו יד אחת נגדו.

המחזה עשוי כדי להשליט על הבמה איש־ יות אחת: את ברנרדה. פני ליוביץ ממלאה את התפקיד בהתאפקות נאה, קבעה בזאת רמה של משחק שהיא משותפת לכל השח־ קניות במחזה שמצטיין באי־הופעתו אף של שחקן אחד. סוכנת הבית (בת־עמי) מצטיינת בה לא פחות מאשר חמש הבנות (שלוש הנזכרות, מרים זוהר ורחל ליפוביץ').

נקודת אור נוספת הופעת־הבכורה של רותי זקהיים, בתפקיד קטן, מעל קרשי הבימה.

בסך הכל היה זה נצחון קטן, במאוחר, לפדריקו נארסיה לורקא, נדול המשוררים הספרדיים של הדור האחרון, שנולד שנה אחת לפני תום המאה, מצא את מותו בידי חיילי פראנקו בנראנאדה, ימים מעטים אחרי פרוץ מלחמת־האזרחים. מנצחת שניה: הבימה, שהפנינה במחזה זה את יכולתה להציג מחזה בלי אף אחד מכוכביה המר־ כזיים, לשלב בצורה נאה את המשמרת המינה (מין נקבה).

לא תצא מנצחת, כנראה, הקופה.

שעועית במיץ עגבניות

למחרת הצנת הבכורה בהבימה התקבץ אותו קהל קבוע של הצנות הבכורה — מאברהם שלונסקי ונתן אלטרמן עד חיים נורי ורות שפירא, אשר כל אחד ממנו יושב במקום הקבוע שלו — לחזות בהצנה החדשה של הקאמרי. היה זה אך נאה שהקאמרי יפתח את העונה במחזה המתאים לרוחו ויבליט את רמתו, כשם ששעשתה זאת הבימה. התוצאה: שני מחזות שהם כמעט הפכים נמורים.

המרחק בין נרסיה לורקה ובין ג'ון סטיינ־ בק אינו רק מרחק בין כפר ספרדי נידח ובין חוות אמריקאית. בבית אלבה שכנו רק בחורות, שנמקו בדרמה חסרת מאורעות. בחוות של על עכברים ואנשים * תוססים חיים נברים, והבחורה היחידה — בתיה לנצט — לא באה אלא להבליט את חיי הנברים. מאורעות אינם חסרים — מכות על הבמה, שתי רציחות, מעשה פיתוי (מצד הבחורה). אולם מעל לכל מרחפת הרוח שמחזה נדול, עשוי לדוגמה, מוצנ לדוגמה.

ג'ורג' ולני הם זוג ידידים. כמו כל זוג נברי נמשכו זה אל זה הניגודים: ג'ורג' (זלמן לביוש) הוא פיקח אך לא חזק, מעין אפוטרופוס של ידידו המטומטם והמסורף למחצה (יוסף ידין), מחלצו מצרות. בחמה האחרונה שעבדו בה הרג לני המטומטם בחורה, בטעות, כשסתם את פיה בכוח רב מדי. הם התחמקו ממשפט לינץ', נדדו לחמה אחרת. בחבורה של נברים הם מרגישים את עצמם בטוב, מסתנלים לאחירה, אך נתקלים בבנו של הבוס (עמנואל בן־עמום) השחצני, הקנאי עד כדי טירוף, ובאשתו הרודפת נברים. קורה מה שמוכרח לקרות: לני מלטף אותה בכוח רב מדי, היא צועקת, וכשהוא מנסה לסתום את פיה הוא הורנ. בזאת נסתם הנולל על חלומותיהם לקנות חמה בשותפות עם קנדי הזקן (מרדכי בן־ זאב) פועל זקן שאיבד יד ומבכה את כלבו.

כשיוצאים הנברים לערוך משפט לינץ' ללני מבין נם ג'ורג' ידידו שלני הוא מטורף מדי בכדי שיאריך ימים, מחליט לשחרר אותו מחיי העולם הזה. בתמונה האחרונה, המוצוצת, הורג ג'ורג' את לני מאחורנית, כשזה כורע, מרים את ידיו וחולם בקול רם על החמה שתהיה לו, על השפנים ועל השעועית במיץ עגבניות.

ריח פראות קודרת. שולט על הבמה משחקו המרעיד את הלב של יוסף ידין, שעלה בלי ספק לשורה הראשונה של שח־ קני ישראל. אולם משחק זה אינו מעמיד בצל את משחקו של ליבוש, שאינו מצטיין פחות, ושל בן־זאב, השלישי בשלישית המצ־ טיינים. שאר השחקנים מגלמים פחות או יותר את תפקידיהם, אם כי החוה דומה לעתים לקיבוץ ישראלי, אשר חבריו מת־ קלחים ומסתרקים בנמר העבודה, במקום לחוה פראית של נברים שיכורים למחצה. נם בתיה לנצט אינה מבליטה ביותר את כשרונותיה בתפקיד הבלונדי המתאים יותר לחנה מירון. אולם בכל זאת נודף מן המ־ חזה ריח של פראות קודרת וחסרת עתיד, רוחו של סטיינבק.

ובניגוד למחזה הבימה, בו אין נצחון התרבות כרוך בהכרח בנצחון הקופה, אין ספק שבקאמרי תנצחנה התרבות והקופה נם יחד.

* מאת ג'ון סטיינבק; תרנום: זן בן אמוץ, ההצנה והתפאורה: פיטר פריי, תרנום השירים: חיים חפר.

* מאת פדריקו נארסיה לורקא — עברית רפאל אליעז — הצנה לי שטראסבור — הצייר מארסל יאנקו.

„בית ברנרדה אלבה": ליוביץ, דואר, זוהר, לופוביץ, פרח ורביד
המאהב לא הופיע

„על עכברים ואנשים": יוסף ידין, זלמן לביוש
האשה רדפה נברים